

Poštalna
povšalirana.Uredništvo
in
upravnništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna naročnina 50 — D.
mesečna 4 — „
Inozemstvo celoletno 100 D.
Posamezne številke se računijo po 1 Din
Inserati se računajo: pol str. 350 D. manjši sorazmerno. — Pri malih oglasih beseda 25 p.

Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Naš zunanje-politični položaj.

Revolucija v Bolgariji, o kateri bi bilo v času, ko to pišemo, vsako ugibanje preuranjeno, nam je zopet enkrat po daljšem presledku z neusmiljeno odkritostjo pokazala, v kako težkem mednarodnem položaju živimo, in koliko previdnosti, obzirnosti in predvsem državniške dalekovidnosti nam bo treba na znotraj in na zunaj, da se obdržimo.

Na Bolgarskem je vrgla meščansko-vojaška struja vlado ministrskega predsednika Stambolijskega, ki se je opiral izključno na kmetjsko stranko. To ni sicer nič novega, kaj takega se je zgodilo že večkrat v zgodovini. Pomenja pa to gotovo vsaj pričetek tistega gibanja, ki ima za cilj nove vojske. Kajti kmet, na katerega se je opiral Stambolijski, hoče mir, da lahko nemoteno obdeluje svojo zemljo, in ne mara slišati o nobeni vojni, ki mu nikdar ne prinese nič dobrega. Nova oficirsko-meščanska vlada pa stoji v službi carja Borisa in izgnanega carja Ferdinanda in že zato pomeni nevarnost za mir, kajti dinastije hočejo razširjenje ozemlja s pridobivanjem novega — da tako povečajo svoj ugled in sijaj na svetu. Zato pomeni smrt Stambolijskega za našo državo enega sovražnika več.

Poglejmo sedaj, kako se je obnesla naša politika v tem slučaju.

Bolgarija je podpisala po svetovni vojni mirovno pogodbo, v kateri se je obvezala, da ne bo imela pod orožjem več nego 30.000 vojakov. Ko pa je padel Stambolijski, so začele prihajati vesti, da Bolgarija mobilizira in da je že prekoračila število vojakov, ki jih sme imeti pod orožjem. S tem bi bila Bolgarija prekršila mirovno pogodbo in pričakovati bi bilo, da bi države, s katerimi je sklenila Bolgarija pogodbo proti temu nastopile. Sicer smo pogodbo podpisali tudi mi ali glavni podpisniki so bili Italija, Francija in Anglija. Res je sicer, da bi bila

bolgarska mobilizacija naperjena predvsem proti nam — a kaj naj naredimo mi sami, če nam ne dovolijo tega velesile? Zato bi bilo treba počakati, kaj poreko velesile. To je bilo tem bolj potrebno, ker je bolgarska valuta v Švici hitreje rastla, kot je naša padala, in se je dalo sumiti, da stoji za Bolgarijo kaka velesila — ali celo dve!

Mi se pa na to nismo ozirali, ampak smo začeli junaško rožljati z orožjem, da je preplašen obstal celo univerzitetni profesor Hauptmann, ki je dokazal, da so skakali Slovani v vodo kot žabe — kadar se je bližal sovražnik. Da pa gospoda profesorja ne postavimo na laž, smo se po pardnevem rožljanju precej umirili — in nazadnje izjavili, da bomo počakali in sploh čakali, da vidimo, kaj bo iz tega nastalo.

Odkod naenkrat ta miroljubnost? Anglija je rekla: Otroci, dajte mir, Italija pa je zavpila še nekoliko bolj osorno. In postali smo mirni kot žabe! Prvi nauk iz te zgodbe je torej: **da poslušajmo lepo najprej, kaj bodo drugi rekli in ne gobezdajmo, ko moramo itak na vsako besedo velesil takoj utihniti.** »Naše velike zaveznice,« je rekel dr. Vesnič!

Na prvi pogled pa je vendar nekoliko čudno, da smo se dali na mah takoj oplasiti, kajti mi smo vendar član neke Male antante, ki ima poleg Velike antante tudi nalogo, da čuva srednjeevropski mir — in ta Mala antanta neki drži na življenje in smrt skupaj. Kje je ostala ta Mala antanta, ko so nam delile velesile svoje nauke, ali se je ta antanta (Mala namreč!) že zmanjšala — da je sploh ni?

Tukaj bi se človeku kmalu zadelo pero in bridki občutki se zbujajo pri spominu na to in ono, občutki, ki jih je imel človek, ko je bral vse slavospeve na ustvaritev te male antante! Vendar bo treba tudi enkrat o tem spregovoriti jasno be-

sedo, kajti bolje je, če greš v nesrečo sam, kakor pa da greš v nadi, da bodo šli s teboj tudi prijatelji — ki pa te v zadnjem trenutku zapustijo!! Zatorej sentimentalnost na stran in pogledjmo stvari kakor so.

Češka je že večkrat zlasti z ozirom na Italijo igrala nasproti nam igro, da je človek z žalostjo v srečju občutil, **da gre z nami takrat, ko nas rabi, kadar pa nas ne rabi, gre rada, jako rada nekoliko stran od nas!** Če ji groze Madžari, smo dobri, kadar smo pa mi sami v kakšni nevarnosti — ne ve za nas. To sicer marsikomu pri nas ne bo po volji — a je zato nič manj res.

O Romuniji se da reči, **da nas rabi zato, da ji bomo branili Besarabijo proti Rusom in Sedmograško proti Madžarom** — drugače pa se za nas in našo usodo ne briga.

Iz vsega tega pa sledi jasno, **da mora naš parlament zahtevati od vlade, da mu predloži za najmanjše podrobnosti vse pogodbe in naj zastopniki ljudstva izrečejo, ali jih priznajo ali ne!** Ne sme se zopet zgoditi kot sedaj, da bo naš zaveznik proti nam — in sicer zavoljo tega proti nam, **ker je bila njegovim grofom nevšeč vlada kmetijskega ljud-**

stva na Bolgarskem! Za take zaveznike se zahvaljujemo.

Na tem mestu smo tudi neštetokrat povdarili, da mora naša vlada iskati zvez za vsako ceno z Rusijo. Kako drugačno vlogo bi igrali mi danes v svetu, če bi se opirali na Rusijo — namesto na Romunijo! Potem bi se, tudi Italijanom kmalu nekoliko znižal greben. Dosedanja politika pa bi nas lahko privedla do tega, da se bomo borili na strani Romunije proti Madžarom, — ki jih bodo podpirali Rusi! Temu se pravi dalekovidna politika.

Danes torej vidimo, da nimamo nobenih zaveznikov, a polno neprijateljev. Edin izhod je naslonitev, in sicer takojšnja in za vsako ceno, na Rusijo. To je seveda začasno. **Kajti politično bo Balkan pomenil kaj šele takrat, ko bo tvoril federacijo balkanskih republik, ki bo v zvezi z Rusijo.** Ali je ta čas jako blizu ali morda še nekoliko oddaljen, se ne ve, ve se pa, da bodo balkanske države do tistega velikega trenutka samo igrače v rokah evropskih velesil in da jih bodo velesile izkoriščale ravno tako, kot izkoriščajo svoje prekmorske kolonije. Nekaj od tega bo šlo tudi v žepe domačih balkanskih magnatov.

Štefan Radič o razmerah v državi SHS.

Štefan Radič, predsednik hrvaške kmečke republikanske stranke, je napisal za ugleden angleški list »Near East« (izgovori: Nir Ist, bližnji vzhod) članek, ki ga je belgrajski uradni »Presbiero« v srbskem prevodu dal na razpolago belgrajskim listom. Radičev članek se glasi:

„Pošiljam Vam to pismo, da Vas obvestim o dejanskem političnem položaju na Hrvaškem in v njenih sosednjih deželah.“

1. Pravi in neomajni sklep hrvaškega naroda, izrečen na številnih dobro obiskanih shodih in potrjen od 780 tisoč volilcev in formuliran od hrvaškega narodnega zastopa, ki šteje 70 poslancev, zahteva

popolno neodvisnost za Hrvaško v konfederaciji (zvezi držav) s Sr-

bijo na podlagi pogodbe, ki bi omogočila Sloveniji, Bosni in Hercegovini, Bački, Črni gori in Macedoniji, da odločijo s **plebiscitom** (ljudskim glasovanjem), ali hočejo ostati v zvezi z militaristično in centralistično Srbijo, ali pa hočejo skleniti zvezo (federacijo) z miroljubno in nevtrarno Hrvaško.

2. Hrvaški pacifizem (miroljubnost) je ljudsko gibanje, ki se ga ne da več zatreti. Ves narod hrvaški, ki šteje 4 milijone duš, smatra pacifizem za temelj svojih mednarodnih odnošajev in svoje notranje in zunanje politike.

Na podlagi tega prepričanja je mogoče danes proglasiti na Hrvaškem konfederacijo (zvezo držav) in celo

federacijo s Srbijo

LISTEK.

3

Kmečki punt.

Hrvaško napisal Avgust Šenoa.

„Da,“ je dodala gospa Uršula in nekoliko okrenila glavo, „vsaki obitelji polovica užitka in sicer tako moškim kakor ženskim naslednikom.“

„In kako je do tega prišlo, kdo je to dosegel, plemenita gospa?“

„Oba, Batori skupaj z mojim pokojnim možem.“

„Resnica,“ je odvrnil Pallfy, „oba sta vložila prošnjo pri kralju. Toda zmago vaše pravice — oprostite mi te besede — je v prvi vrsti dosegel ugled vrhovnega sodnika kraljevine Ogrske. In sedaj, ko je kralj Ferdinand premagal Zapoljo, želi moj gospodar, da bi ta pravica rodbin bila trdna in stalna, in niti na misel mu ne prihaja, dotikati se polovice, ki je Henin-govska.“

„To se pravi,“ in pri tem se je gospa popolnoma okrenila, „posestvo je nerazdeljivo in rodbinsko, dohodek in prirastek pa se deli na polovico. Tak je smisel kraljevega darilnega pisma in tako se je pogodil moj pokojni gospod z gospodom Batorom v Stubici.“

„Da, da,“ je odvrnil Madžar nekoliko zmeden.

„Povedati vam moram tudi to,“ je nadaljevala gospa Uršula, „da sem leta 1559. svojemu pokojnemu gospodu Andreju posodila od svoje dote sedem tisoč ogrskih goldinarjev in dosegla zastavno pravico na četrtino vsega imetka. Tudi ne smete pozabiti, da so na posestvu bili dolgovi, ko smo ga prevzeli. Upniki baron Klainsch, Jakob Sekelj in Ladislav Kerečen so mojega pokojnika brezobzirno preganjali; k sreči se je našel dober človek, gospod podban Ambrož Gregorijanec, ki je tem pijavkam plačal dva tisoč tri in trideset ogrskih goldinarjev, in si zato seveda pridržal zastavno pravico, ki jo je pozneje prenesel na svojega sina Stjepana, ko se je ženil z mojo hčerko Marto.“

„Tudi to vem, vaša milost, toda vsega tega si ne morem razlagati drugače, kot da ta bre-mena gredo na Heningovo polovico.“

„Molčite mi,“ je zakričala gospa Urša in zacepetala z ного, „tu ni nikake polovice. Dolg pada na celo posetstvo. Niti kraljevski sodnik niti kralj sam ne bo naše dediščine na dvoje razrezal, dokler še nosim živo glavo, dasi se mi to dvojno gospodarstvo na eni zemlji zdi kakor oni čudni dvoglavi orel, ki gleda z eno glavo na desno, z drugo pa na levo.“

„Prav to je vendar, milostna gospa,“ je zaklical Pallfy in skočil po konci. Pri tem so se na oči čudno zaiskrile. „Seveda, seveda! Tako mislim jaz in tako misli tudi moj velemožni gospodar. Pustimo sumničenje in prepričajte! Končajva to pravdo, ki traja sedaj že celo ura. Go-

spod kraljevi sodnik ne želi, da bi vsa stvar prišla pred sodišče, ker je tudi sam sodnik in take pravde med sodniki niso drugega ko prokletstvo!“

„Ah!“ se je gospa Uršula škodoželjno nasmehnila, „moj ljubi sorodnik se torej boji sodišča? Dobro, da vem. On menda že pozna zakone! Po vsem tem se zdi, da visi njegova pravica na slabi niti. Pa poslušajmo, gospod Pallfy, vaše predloge!“

Gospa Uršula je začela počasneje hoditi s prekrizanimi rokami po sobi gori in doli in je pri tem gledala v tla, ob nji pa je korakal Pallfy, ki se je venomer klanjal in krilil z rokama.

„Najprej,“ je rekel Madžar s povzdignjenim palcem, „treba odstraniti Jurija Svesvetičkega. On je nasilen človek, mogoče zaradi udanosti svojemu gospodu, a nekaj tudi zaradi lastnega žepa, toda treba ga je odstraniti, ker vaši milosti ni po godu in je tako precej slab in bolehen. To bo najboljši povod, da ga odstranimo.“

„Dobro,“ je rekla gospa, „nadaljujte!“

„Drugič,“ je nadaljeval Madžar in povzdignil tudi kazalec, „za svojega upravitelja bo moj velemožni gospodar nastavljal pisatelja Grga Dombroja, ki je samec in tukaj v bližini nima nikakega sorodstva. On je miren, pravičen človek. Njemu se bo po inventarju oddalo vse vino, živina, žito, seno, pohištvo, v kolikor spada v polovico mojega milostnega gospodarja.“

„Dobro,“ je ponovila gospa, „toda ona dva tolovaja Horvat in Golubić morata iz hiše, ali ste čuli?“

po štiri in pol leta trajajoči strašni srbski tiraniji.

Ta pacifizem ni »defetizem« (»jemanje korajže«), ampak nasprotno, to je gibanje, ki je sposobno, da iz lastne moči, brez državljanske vojske in brez kaljenja evropskega miru vrže ob tla sedanjo srbsko militaristično, birokratsko, koruptno in barbarsko tiranijo (strahovlado).

3. Nevtralnost hrvaške države je prirodna posledica hrvaškega pacifizma.

Vsak hrvaški volilec dobro ve, da bi se Italija oprostila večnega strahu pred neko podonavsko ali balkansko državo, če bi bila Hrvaška z vzhodno jadransko obalo vred nevtralna. Skrajno brezglavi belgrajski militarizem pa oni strah Rima opravičuje. Nevtralna Hrvaška bi tudi ovirala nemško prodiranje na Trst in Solun.

4. Hrvaško republikanstvo je torej utemeljeno v zahtevah po konfederaciji, pacifizmu in nevtralnosti.

Iz svetovne vojne je izšlo hrvaško ljudstvo bolj človeško (humanitarno) kakor pa nacionalno. Zato hrvaški republikanizem ni le agitacijsko sredstvo ali politični »slager«, ampak je po vojni vzklikala ideja, v kateri vidi hrvaški narod vsa jamstva za samoupravo in za pravi parlamentarizem.

5. Največja ovira za sporazum med Srbi in Hrvati brez diplomatskega vmešavanja Evrope in brez neustavne akcije od strani Hrvatov leži v skrajno zaostalih političnih idejah srbskih politikov.

V očeh gg. Pašića, Protića, Davidovića itd. pomeni biti »avtonomist« toliko, kakor biti »separatist«, »revolucionar«, upornik« in »zločinec«. Niti en srbski politik ne razločuje skromnih zahtev g. dr. Spaha ali pa zelo zmernega avtonomističnega programa g. dr. Korošca od federalističnega in miroljubnega republikanstva Hrvatov. Na vse zahteve odgovarjajo Srbi redno: Ne damo! Pri tem pa groze z nasiljem in preganjanji.

Tako odbija Belgrad lokalno avtonomijo ravno tako kakor zahte-

vo po popolni neodvisnosti Hrvaške. Zato je treba voditi za eno in za drugo enako oster boj in zato so se vsi Hrvati zbrali okoli republikanske zastave za neodvisno, miroljubno in nevtravno Hrvatsko.

6. Nekaj važnih volilnih rezultatov:

a) V Zagrebu je dobila republikanska stranka pri zadnjih volitvah 6750 glasov, torej 4000 več kot prej.

b) V Sremu so dobili hrvaški republikanci 32 tisoč glasov in 5 poslancev, srbski radikali pa le 25 tisoč. Hrvatov je v Sremu 120 tisoč; Srbov pa 180 tisoč.

c) V Bosni so se mohamedanci pridružili Hrvatom, tako da je parlamentarna večina v Bosni hrvaška.

d) Bivše avstro-ogrske jugoslovanske pokrajine volijo 193 poslancev, od teh pa je 92 republikancev in federalistov. S Slovenci vred je »avtonomsitičnih« poslancev v teh deželah 114 od 193, torej znatna večina.

Prava Jugoslavija je torej glasovala proti Veliki Srbiji!

7. Strahote sedanjega monarhističnega, militarističnega in centralističnega režima se izvršujejo zlasti v Macedoniji. Očividci iz Macedonije, ki noče biti ne Bolgar, ne Srb, mi je pripovedoval, da so radikali (krajevne oblasti) nekaj dni pred volitvami javno ubili 68 kmetov samo zato, ker so hoteli voliti za poslanca neodvisnega Macedonca. To se je zgodilo v Bregalnici, neda-leč od bolgarske meje.

V Črni gori vlada razum tega še strašna lakota. Tam so delili koruzo samo med one, ki so obljubili, da bodo glasovali za radikale.

Celo na Hrvaškem je »načelnik« Kosta Dragičević ustrelil nekoga kmeta z revolverjem dne 27. aprila t. l. To se je zgodilo v Donji Varoši, blizu Nove Gradiške.

8. Najenostavnejši način, da se prava Jugoslavija osvobodi strašnega velikosrbskega jarma, bi bil ta, da se belgrajsko vladno prisili kot nekdanj Turčijo, da lepo spoštuje življenje ljudi in evropske zakone, ki ne dopuščajo, da en narod vlada nad drugim brez postavnega mandata za to.

Do gotove meje so imeli kmetje v prejšnjih časih prav. Danes je stvar zelo drugačna.

Gospod, ki je bil nekdanj res gospod, danes ni ravno poseben gospod. Zlasti v državni službi ne. Nove razmere so stare položaje koronito spremenile.

Ne rečemo, da ni treba kmetom svojih fantov več pošiljati v »latinske« šole. Le naj jih pošiljajo. Ampak enega naj nikdar ne pozabijo: Omogočiti svojim otrokom tako šolanje, da bodo tudi kot takozvani »inteligenti« lahko neodvisni in res go-

spodje, in ne sužnji, kakor je danes večina slovenske inteligence!

Najbolj neodvisen je človek, ki gre s svojim znanjem in s svojo telesno močjo lahko kamor hoče. To so prvič šolani in v kmetijstvu dobro izučeni kmetje (poljedelske šole), dalje šolani rokodelci (obrtné šole), potem zdravniki, duhovniki, inženjerji vseh strok in trgovci (trgovske šole). Vsi ti stanovi so več ali manj neodvisni od »državnih« kapric in sitnob in zato svetujemo našim kmetom, naj se ozirajo v prvi vrsti na šole, ki puščajo v svet neodvisne ljudi. Vse drugo ni nič vredno.

Dnevne vesti.

Naročniki v inozemstvu, ki še niso plačali naročnine za tekoče leto, prejmejo prihodnji teden zadnjo številko. S prvo številko v juliju se jim dopošiljanje lista ustavi, ako ne pošljejo pravočasno zaostale naročnine.

Ali poznate roman »Kmečki punt«? To je najboljši in najlepši pripovedno delo znamenitega hrvaškega pisatelja Avgusta Senoe. Snov tega pripovednega dela je vzeta iz dobe kmečke vstaje v Sloveniji in na Hrvaškem. Kdor hoče imeti za dolge zimске večere res prijetno, lepo in poučno berilo, naj naroči »Avtonomista«, kjer izhaja ta roman v slovenskem prevodu kot podlistek. Nekaj števk »Avtonomista« z začetkom in prvim nadaljevanjem romana je za nove naročnike še na razpolago. Starim našim naročnikom pa svetujemo, da list hranijo, ker bo ravno zaradi tega romana imel trajno vrednost.

Nesmrtna blamaža. Nekako začetkom tega meseca je govoril v parlamentu naš minister vnanjih zadev dr. Ninčič o vnanjepolitičnem položaju naše države. Pri tisti priložnosti je govoril tudi o Bolgariji in napovedoval novo, srečno dobo v medsebojnem razmerju med našo državo in Bolgarijo. »Naključje« pa je hotelo, da je skoro istega dne izbruhnila v Bolgariji revolucija, ki je dokazala, da je položaj v Bolgariji ravno nasproten onemu, kakor ga je bil naslikal naš vnanji minister v parlamentu! Kar dokazuje, da je naša vlada o položaju v sosednjih državah »izborna poučena«. Kdor bo torej hotel v prihodnje vedeti, kaj se godi pri naših sosedih, naj se obrne po informacije na naš vnanji urad, verjame naj pa ravno nasprotno, pa bo vse natanko vedel.

Junaki. Ko se je prejšnji teden začelo po Ljubljani nekaj šepetati o neki vojski, je imela »Komanda mesta« (in razne druge vojaške oblasti tudi) mnogo opravka. Prihajali so namreč na razne komande prav lepi, krepki, zdravi in močni ljudje, nekateri tudi okrašeni z različnimi znaki, in so prav »ju-

naško« vpraševali tako od strani, kako bi kaj bilo in če bi se dalo kaj narediti... Gospodje častniki in podčastniki pa so se zelo čudili, ko so videli te ljudi, ker so v mnogih izmed njih spoznali osebe, ki imajo silno dolge »patriotične« jezike. Je vedno tako: Eden malo ali nič ne govori in napravi, kar je potrebno, drugi pa radi mnogo govore, v odločilnih trenutkih pa rajše vidijo, če bi kaj napravili drugi, ker oni sami znajo napraviti le to, kar je potrebno. Vsaj veste, kaj je »potrebno« in kaj pomeni beseda »potreba«...

Naši najboljši zavezniki so Romuni. Ti imajo z našo državo sklenjeno tajno pogodbo proti Bolgarom. Ko je pa pretekli teden nastopil resen slučaj, so Romuni rekli, da nam ne morejo pomagati, ker je po njihovem mnenju boljše, če se v Bolgariji okrepi »monarhična misel«, kaor pa če bi še dalje vladal »boljševik« Stambolijski, ki so ga pa imeli za boljševika samo zato, ker je ta mož zbudil iz spanja po dolgih letih bolgarske kmete, da jih niso več mogli dreti in izsesavati razni velikomestni advokati in »političiki«. Ta »kmečka politika« Stambolijskega je bila romunskim velikašem, ki imajo v Romuniji glavno besedo, trn v peti, ker so se zbal, da ne bi tudi romunski kmet lepega dne izpregledal in videl, kako ga ti gospodje odirajo. Zato so bili ti možje zelo zadovoljni, ko so zvedeli za prevrat v Bolgariji, ker so mnenja, da se bo na ta način njihovo oderuštvo obdržalo še kakšnih 100 ali 150 let. Iz česar se vidi, da so vse besede o »nacionalnosti« itd. prazen švindel, kadar gre za interese lastnega žepa.

Zakaj so ubili Stambolijskega?

Ker je nameraval vpeljati v Bolgariji republiko, v kateri bi imeli odločilno moč tisti, ki bolgarsko državo res vzdržujejo, to je bolgarski kmetje. Sedaj pa bodo vladali nad bolgarskimi kmeti zopet kralj, oficirji, advokati in velikomestni »političiki«.

Ob koncu šolskega leta.

Koncem tega meseca se konča letošnje šolsko leto in marsikateri oče in mati se bosta vprašala: Kaj sedaj z otroci, zlasti s fanti?

Na kmetih je že tako, da ne morejo vsi otroci ostati doma. Vsak oče in vsaka mati pa rada vidi, da bi bili vsi otroci preskrbljeni. Zato pošljejo radi kakšnega fanta ali dekleta v šolo, da mu preskrbe na ta način po možnosti »boljši« kos kruha.

To je čisto prav in v redu. Šola nikdar ne škoduje. Veliko vprašanje

pa je: V kakšno šolo naj pošljejo kmečki stariši svoje otroke danes?

Razmere med nekdanj in sedaj so se zelo izpremenile. Prej so poznali na kmetih navadno le »latinsko« šolo (gimnazijo), odkoder so prihajali v svet duhovniki, zdravniki, sodniki itd. Za realko ni vedel skoro nihče, in »žolnir« je bil našim kmetom nekaj bolj tujega.

„Pomirite se, milostna gospa,“ je nadaljeval Madžar preprosto; „o tem sem razmišljal tudi jaz in popolnoma pravično je, da se tudi v tem zavarujete, dasi so Batori vaši sorodniki. Sedaj vam ne govorim kot zastopnik kraljevega sodnika, ampak kot vaš prijatelj. Da bo vaša last varna, lahko tukaj v gradu stanuje vaš podkastelan, zanesljiv, pošten človek, ki bo tukaj varoval vaše pravice. Vse to se lahko postavi v pismeno pogodbo, ki bo vezala obe stranki.“

„Pa zakaj naj ne ostanem na Susjedu jaz?“ je izpregovorila Uršula, ko je nekoliko premišljala. „Tukaj je pravi sedež rodbine Heningove.“

Za temi besedami je gospa Uršula začela postrani gledati Madžara, ki je v prvem trenotku osupnil, pa si kmalu pomagal in hitro odgovoril:

„Na vašem mestu bi jaz tega niti ne vprašal. Vi ste tako enkrat na Stubici, drugič na Susjedu, stubiški del posestva pa je vsekakor boljši od susjedskega. Pri sestavljanju popisa ne bomo tehtali vsakega zrnca, moj milostni gospodar se strinja celo s tem, da v podkrepitve svojih pravic prebivate vsako leto dva meseca na Susjedu, na Stubico pa vam ne bo nikogar pošiljal. Vprašali boste, zakaj si je gospod kraljevski sodnik izbral baš Susjed. Ker je bliže Zagrebu, na štajerski meji in blizu Kranjske. V Zagrebu ima prijatelje, ki bodo pazili na gospodarstvo; vi ne prodajate svojega pridelka daleč, Bator pa je doma na Ogrskem,

v požunski županiji, potrebuje več denarja in lahko tukaj pridelek lažje proda v sosednje pokrajine. Mislim, da je ta ponudba odkrita in poštena, dasi mogoče za mojega gospodarja manj ugodna. Toda on mi je izrečno zapovedal, da moram postaviti tako ugodne pogoje, da bi vaša milost videla, da se Heningovim od Batorov ni bati slabega namena ali goljufije, ampak da gojijo v svojem srcu ljubezen do sorodnikov, četudi imajo od tega kaj škode. Presodite sami, plemenita gospa.“

Vdova se je ustavila in s prekrizanimi rokami upirala svoje blede oči v gospoda Palfyja, da bi kako uganila iz njegovega lica, ali laže, ali pa govori resnico. Poslanec pa je prenesel njen pogled. Uršula je sklonila glavo in začela razmišljati. Ponudba je bila res ugodna, stubiški del je mnogo boljši. Vdova je začela na tihem računati: pogodba je celo zelo ugodna. In navsezadnje si je že tudi želela miru. Prva leta njenega zakona so bila burna in nemirna. Dva kralja sta bila v kraljevini, dve besni stranki velikašev, dve nasprotni stranki med plemstvom; zakoni niso veljali skoro nič, pravico je krojila sablja, sodbe ravnal bat. Pokojni Andrej Hening je bil slab človek, ona pa s šestimi hčerami žrtev vsake razbojniške lakomnosti, ki se je skrivala za kako prigoljufano cesarsko pismo. Ali se naj spušča v nove pravde? In celo s silnim Andrejem Batorom, prijateljem in ljubimcem kralja Ferdinanda, ki je imel v rokah najvišje sodišče?

(Dalje prihodnjič.)

„Vsekakor! takoj jih bomo spodili, vaša milost,“ je pritrdil Madžar gospodinj. „Tretjič pa ostane imetje, kar se tiče gospodarstva, lastnine in iz nje izhajajočih pravic, nerazdeljivo, samo najti bo treba način, kako bi se ta dvojna in različna uprava pametno uredila.“

„Dalje,“ je rekla Heningovica in poslanca po strani ošinila z očmi.

„Stvar ni tako težka, kakor se mogoče na prvi pogled vidi. Pred vsem je treba pomisliti, da je treba po predpisu ves pridelek deliti na dvoje. Priznali pa mi boste, da je jako nerodno, če gospodarita dva gospodarja na isti zemlji; to sploh ni nikako gospodarstvo, ker sta drug drugemu napoti, in celo nedostojno bi bilo, če bi vaši milosti nagajali kaki upravitelji ali overjeniki, kakor je n. pr. delal Svesvetički. Jaz bi torej predložil sledeče: Ves fundus instructus se popiše v inventarju in se ne sme nikdar zmanjšati. Potem se naj izračuna dohodek od posameznih zemljišč in kmetov in naj se naredita dve enaki polovici. Na eni polovici boste gospodarili vi, milostna gospa, na drugi pa upravitelj mojega velemožnega gospodarja. Vsako leto se inventar pregleda; na enem in sicer boljšem gradu boste stanovali vi, milostna gospa, na Susjedu tukaj pa bo stanoval batovski upravitelj.“

„A,“ je zaklicala gospa Uršula, „torej ste spet začeli deliti, gospod Palfy! In s čim bo zavarovana pravica moje lasti na Susjedu? Nikdar, nikdar!“

Lepa družba. Znano je, da v Italiji ni malih kmetov, ampak samo takozvani »koloni«, to je tlačani. Zemljo imajo v rokah samo veleposestniki, ki uboge kolone neusmiljeno odirajo, ker zahtevajo od njih kot najemnine kar po tri četrtine vsega letnega pridelka. — Na Ogrskem žre ogrski grofje in podobni magnati. — V Romuniji žive kmetje slabše od živali, ker tam gospodarijo romunski »bojari« tako kakor laški »konte«-ji ali pa ogrski grofje. — Na Češkem živi »veliki apostol« Slovanstva dr. Kramář, kateremu so boljševiki pobrali njegovo veleposestvo v Rusiji. — Ali je čudno, če se je vsa ta čedna družba pateniranih lenuhov in kmečkih oderuhov takoj našla in si podala prijateljske desnice, samo da vrže v Bolgariji vlado, ki je hotela iz kmetov napraviti za vlado sposobne ljudi?

Zenitev. Bolgarski car Boris se bo oženil s hčerjo romunskega kralja. Ena izmed teh kraljevskih rodov je Hohenzollern, druga pa Koburg, torej sta obe pristnega rumunskega oziroma bolgarskega rodu. Ker je tudi grški kralj z romunsko vladarsko kučo (da pišemo po jugoslovansko) v sorodu (po ženitvi), bodo kmalu na celnem Balkanu zavladali Hohenzollernji. Manjka samo še bivši nemški cesar Viljem. Morebiti se ga usmilijo Arnavti? Zakaj bi ravno ti zaostajali v državniški pameti za ostalimi Balkanci in bi si tudi ne spogali kakšne tuje vladarske kuče? (Besedo »tuje« v prejšnjem stavku smo dodali, da ja ne bo kakšnih neprijetnih nespornostov.)

Novi davki. V kratkem bomo plačevali šestkrat toliko zemljiškega davka kakor dosedaj. Kdor je doslej plačal n. pr. 100 dinarjev letno, bo z naprejem plačal 600 dinarjev. Vsi ostali direktni davki (dohodni in itd.), ki jih je nekaj 99 sort, bodo pa zvišani za 30 odstotkov. Kdor je n. pr. plačal doslej 100 dinarjev osebne dohodnine, bo plačal poslej 130 dinarjev. Od denarja, ki se bo na ta način nabral v državni blagajni, bodo potrošili nekaj za ceste v Srbiji, največji del seveda za armado, en del pa za »dispozicijski« (špi-onážni) fond, da bo vlada še nadalje tako dobro poučena n. pr. o razmerah v Bolgariji kot doslej.

Narod bajtarjev in osebenkov bomo postali Slovenci. Vlada bo namreč razširila tudi na Slovenijo veljavnost srbskega zakona, ki določa, da se kmetu ne sme na dražbi prodati hiše in 5 oralov zemlje s potrebnim gospodarskim orodjem vred, in to tudi ne v slučaju, če davka ne plača. Komur torej novi davki niso všeč, naj proda svojo zemljo in obdrži le pet oralov, pa bo imel mir. Denar za prodano zemljo naj pa skrije.

Zvišanje uradniških plač. Kakor pripovedujejo »potniki iz Caribroda«... že prihodnji teden.

Duhovniške plače. Prejeli smo: Stara Avstrija je med vojno dovolila nekaterim duhovnikom draginjsko doklado okroglo 500 kron mesečno. Za ta denar se je že dobila obleka. Danes pa dobi kaplan mesečno 23 dinarjev od vlade!

V veliko zadrego je spravil jugoslovanske »patriotične« liste bolgarski car Boris. Razni »patriotični« listi pri nas, tudi slovenski, so se za časa bolgarske krize prav resno zavzemali za oborožen pohod v Bolgarijo. Ko pa je bolgarski car Boris take stvari bral, je dejal: Bomo videli! — In je šel in naznanil svetu, da se bo na jesen oženil z najmlajšo hčerjo romunskega kralja, torej s sestro jugoslovanske kraljice Marije! »Tako«, je dejal car Boris, »sedaj pa le zabavljajte in ščuvajte na vojsko proti meni, svaku Vašega kralja, če se upate!« In začel se je pripor za bogove: Listi, ki so se pred enim tednom rožljali s sabljami kakor pijani huzarski vahmajstri, so danes zlezli pod klop kakor tepeni dakelci... Kaj vse »patriotizem« stori...

„Kuluk“. Te dni bomo dobili novo postavo, ki določa, da mora vsak patrijotičen državljani kraljevine SHS

na „kuluk“. Kuluk — to je turška beseda in pomeni po slovensko **tlako**, navadno tlako, kakor je bila v naših krajih v navadi tako nekam do leta 1848., ponekod pa še nekaj let dalje. „Kuluk“—zakon pa določa, da mora vsak državljani kraljevine SHS delati ceste vsaj 15 dni na leto. Torej neke vrste orožna vaja. Seveda mora delati zastonj, ne za plačilo, kajti naša država je socialna država, kjer veljavo enake pravice za vse tiste, ki nič nimajo, za tiste pa, ki kaj imajo, veljajo druge pravice. Tako je bilo vedno na vsem svetu po vseh državah in noben pameten človek ne more zahtevati, da bi moralo biti ravno pri nas drugače. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, recimo od „potnikov iz Caribroda“, se začne kuluk pri nas dne 15. julija t. l. in sicer zato, ker je lansko leto mrknilo solnce dne 28. marca točno ob 2. uri 20 minut popoldne, kakor se vsak lahko prepriča iz vsake lanske prak-tike. Zato torej se prične pri nas „kuluk“ dne 15. julija. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, je pokrajinska uprava že napravila za kuluk poseben načrt, ki določa: Dne 15. julija nastopijo kuluk ljubljanski in mariborski bankirji. Krampe in lopate morajo prinesiti s seboj, ravno tako tudi vsak eno košaro reska ali kamenja za posipanje cest. Predpisana obleka: Frak, klak in lak. Ti bodo delali ceste od Št. Vida do Vižmarjev, ki je sicer že narejena, pa to nič ne de, bo pa ena vrh druge. Dne 1. avgusta nastopijo kuluk davčni uradniki, da se bo Slovenija vsaj 14 dni oddahnila. In tako pride počasi vse na vrsto, dokler ne bo cela Slovenija ena sama cesta, samo ljudi ne bo več, ki bi po njih hodili, ker bodo pred „kulukom“ vsi ušli v Ameriko ali pa v Rusijo, kjer pošteno delo vsaj pošteno plačajo.

Nove elektrarne v Sloveniji. Veliko elektrarno bo zgradila pri Krškem zagrebška občina. Pri Medvodah bodo naredili veliko elektrarno za Celovec. Elektrarno na Završnici bodo zasedli Lahi in kavalirji kot so, bodo pustili za vsakega Slovenca po eno žarnico, da si jo zatakne v možgane. Slovenski „inteligentje“ bodo imeli pravico vsak do treh žarnic. Za „Narod“ in za „Intranje Novosti“ bodo pa sezidali posebne električne centrale. Za Slovenijo sloh pa ni potreba nobenih električnih central, ker nam sveti po dnevi solnce, ponoči pa mesec, če ni ravno mlaj.

Nevarni ljudje. Najbolj nevarni ljudje so medicinci. Tem ljudem ni nič svetega. Vse pregledajo in pretaknejo in celo telo ti razrežejo, samo da vidijo, kaj in kako je s človeškim telesom. Ti brezbožni ljudje se niso ustavili niti pred telesi onih visokih oseb, katerih imen se navaden človek niti glasno spregovoriti ne upa, če noče biti zaprt. Namreč zaprt v ječi, ne tako zaprt kakor je človek tudi lahko zaprt. In so ugotovili, da so ti imenitni ljudje ravno tako iz kosti, mesa, krvi itd., kakor drugi ljudje. Ugotovili so tudi, da imajo ti imenitni ljudje tudi roke, noge, ušesa, oči in glave. Če so ugotovili tudi, da imajo ti imenitni ljudje tudi možgane v glavi ali ne, nam ni znano. Torej vsi ti imenitni ljudje se rode kakor navadni ljudje, žive kakor navadni ljudje in umirajo kakor navadni ljudje. Kaj sledi iz tega? Slovenski inteligent, ki prisega na „Narod“, bo rekel, da je treba te imenitne ljudi posebno častiti; slovenski kmet pa, ki ima zelo brihtne možgane, bo pa rekel nekoliko drugače in učeni medicinci bodo rekli, da ima prav.

Domožnanstvo. Opetovano je že učiteljstvo izrazilo željo, da bi osnovne šole dobile primerne realne knjižnice, iz katerih bi mogli učenci tudi doma ponavljati učno snov, ki se je v šoli obravnavala. Tej občni želji hoče zadostiti Brinarjevo »Domožnanstvo«, ki prinaša v jedrnatih, vzornih oblikah najvažnejše podatke iz zemljepisa in zgodovine o naši kraljevini jugoslovanski. Doslej so si morali učenci učno snov iz domožnanstva v šoli sproti napisati v svoje beležnice, kar je po nepotrebnem jemalo obilo dragocene

čas. Tudi Čitanke podajajo domožnanstvo gradivo samo v nepopolnih odlomkih, ker se izvečine ozirajo največ le na leposlovno nalogo pouka. To občutno vrzel bo vsaj v najvažnejšem realnem predmetu odpravilo pregledno sestavljeno »Domožnanstvo. Knjigo toplo priporočamo.

Cene v Zagrebu. Voli prve vrste po 60 kron kilo žive teže. Voli druge vrste po 50 kron, tretje vrste 44 kron. — Krave prve vrste po 50 kron, druge vrste 40 kron. — Svinje prve vrste po 108 kron, druge vrste 90 kron. — Novo seno do 400 kron za 100 kg, staro seno do 600 kron.

Vrednost denarja. 100 kron velja v Curihu 1 frank 57 centimov. Cekin za 20 kron je vreden 1320 kron. Dolar plačujejo po 344 kron.

Uprava lista pošilja te dni na nekatere naslove pisma z vsebino za razširjanje lista in prosimo dotične prejemnike, da blagovolijo na iste vsaj po možnosti odgovoriti.

Gospodarstvo.

Strokovno šolstvo.

P. Fintan Kindler je napisal 1905, malo zgodovinsko razpravo o urah in jo izdal v Benzigerjevi naravoslovni biblioteki. Na koncu pripoveduje, kako se je izvedlo po raznih deželah proizvajanje ur na veliko deloma v domačih industrijah deloma v tvornicah in koliko denarja ti urarji zaslužijo.

La Chaux-de-Fonds v Švici. Nekdaj selo s petimi družinami, zdaj ima nad 25000 prebivalcev. Leta 1679, je dobil v roke žepno uro, pokvarjeno, 15 letni kovačev sin Daniel Jean Richard. Vzel jo je narazen, jo popravil, tako ga je delo veselilo, da si je sam napravil primer-no orodje ter naredil sam novo uro 1681. Izdelovanje se je izpopolnjevalo, 1752. l. bilo je v okolici že 466 urarjev, 1802. l. skoraj 4000. Leta 1868. je izdelalo 13000 urarjev v kantonu, kjer leži gori imenovani kraj za 35.000.000 frankov urarskega blaga. 15 letnemu Richardu so hval-ležni potomci postavili spomenik leta 1888. Ljudje so se poprijeli urarske industrije, ker je kanton neufchâtel-ski, o katerem govorimo, tak, da ne more stanovalcev prehraniti: zemlja slaba, pusta, nerodovitna; klima ostra. Kmetje po leti polje obdelujejo do žetve. Ko pride september in sneg, se zaprô v hiše, da si z urami služijo kruh. Delajo pozno v noč. Pomagajo tudi ženske. Otroke že navajajo na delo, ki je pomaglo starim prednikom, da so postali sami svoji, premožni, srečni in zadovoljni. Ko so preklicali na Francoskem v Nante-su izdani edikt, se je naselilo mnogo hugenotskih urarjev v kantor Waadt. V mestecu St. Orix jih je nad 1000. Dalje so urarji v kantonu Bern, v kraju Biel. Ustanovili so si tu močno obiskovano šolo za urarje. Znan centrum švicarskega urarstva je Genf. Šola imajo od l. 1824; učenci jo obiskujejo 2½ leta. Kdor se hoče bolj izvežbati, obiskuje specialna predavanja. Urarske šole so še: v Fleurier, St. Imer (K. Bern) Locle, La Chaux-de-Fonds. Nenfâtel, Solothurn, Pruntrut. Uvozili so v Švico ur in sestavnih delov l. 1903. za 3.544.000 frankov. Izvozili za 118.515.000 frankov. Motorjev so imeli 3737; konjskih sil 3274. Na pariški svetovni razstavi 1900. l. so dobili švicarski urarji te odlike: 10 velikih cen, 14 zlatih, 122 srebrnih in 17 bronastih svetinj.

V južni Nemčiji od sveta ločen kos zemlje, ki se imenuje Črni gozd, Schwarzwald. Svet ni rodovit, pred 200 leti so se ljudje trudili z živinorejo, oglje so kuhali in sekali po gozdih. Po 30 letni vojni so se poprijeli urarstva. In dandanes jih obrt redi. S Češkega je nekdo prinesel leseno uro. In 1667. l. so doma napravili prvo uro. Leta 1725. se je izdelovanje ur udomačilo. Okolu leta 1795. je bilo 500 samostojnih urarjev.

Leta 1750. so naredili prvo uro s kukavico, potem ure s kipci ki se premikajo, ki kažejo mesec, zvezde,

Čevlji z znamko „Peko“ domačih tovarov Peter Kozina & Ko. so priznana najboljše in najcenejše. — Dobite jih povsod. Glavna zaloga: Ljubljana, Breg šte. 20, na drobno Aleksandrova cesta št. 1.

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA

ima stalno v zalogi vsako množino.

Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 226.

ki repetirajo itd. Prodali so jih po vsem svetu; l. 1800. so jih naredili 100.000. L. 1846. nič manj kot 600.000. L. 1872. celo 1.800.000, njih vrednost: 18.000.000 mark. Obrt je bila razširjena v 92 občinah, redila je nad 13.000 ljudi.

Na tvorniški način izdeluje ure na Virtemberškem v mestu Schramberg firma Junghaus in Haller. Leta 1896. je bilo v tvornici strojev 1357, delavcev 1202, ur narejenih 1.166.056. Tvornica ima večinoma do 6 nadstropij visokih hiš. Dva parna stroja, ki se rabita za pogon, imata 800 in 250 konj. sil. Druga tvornica je v Schweiningenu. Tam so napravili prve kontrolne ure; l. 1904. so jih prodali 50.000. V mestu je drž. strok. šola za ure. Firma Manthe ima uslužbencev nad 1100. Firma Schleuher in Kinzel nad 1200. So pa še druge tvrdke, ki dajo ljudem kruha. Šola za urarje je še v Furtwangenu: l. 1899. in 1900. je bilo 64 učencev. Pouk traja eno leto.

30 km južno od Draždan je znan kraj za ure: Glashütte. Leta 1895. je bilo tam 50 urarskih mojstrov, ki izdelujejo le prav dobro in fino kvaliteto, cenega blaga ne proizvajajo. L. 1878. so tam odprli urarsko šolo. Razdeljena je v dva odelka, eden za urarstvo kot tako, drug za elektrotehniko. Pouk obsega nižjo in višjo matematiko, fiziko, kemijo, astronomijo, risanje, tehnologijo, trgovske vede, francosko, angleško. Imajo prvovrstne zbirke. Na Francoskem so glavne tvornice v Besançonu. Ob francoski revoluciji so švicarski urarji se tje preselili in narodni konvent jim je pomagal, kolikor je mogel, da so pričeli delovanje. Dobili so zastoj stanovanje, dajali predjume v blagu in denarju, vajencem pa podpore; celo posojilnico jim je konvent dal in nakazal 1.200.000 frankov. Pred 20 leti so v enem letu producirali v vsem departementu 450.000 ur, vrednih 40.000.000 frankov. So pa še drugod tvornice za ure na Francoskem, ki dajo ljudem do-brega zaslužka.

Celo Voltaire je naredil urarsko kolonijo v Fernyeu pri Genfu. Leta 1770. je 50 urarjev imelo prometa za 500.000 frankov. Z Voltairjem je vse zaspalo; kriva je bila francoska vlada, ki se je za kolonijo premalo brigala.

Dva mogočna centra za ure sta Anglija in Sev. Amerika. Ko so preklicali edikt v Nantesu, je mnogo hugenotskih urarjev šlo na Angleško in tam začelo svoj obrt, kot se je isto zgodilo v Švici. Angleži izdelujejo najfinejše znastvene ure: kronometre. Glede teh so prvi. Eno šolo za ure imajo v Londonu (okraj Olerkenwell) druga je v Coventry; tudi v londonski politehniko so posebna predavanja o urarstvu.

V Sev. Ameriki poznajo samo tvorniško proizvajanje na debelo. L. 1885. so naredili na dan 5000 ur.

Iz vsega podanega se da posneti, kako države skrbijo za razne industrije, kako gmotno podpirajo napredek in ustanavljajo nižje in višje strokovne šole, kar je velike važnosti za realni razvoj. Razumne vlade skrbijo za kar se da raznovrstne strokovne šole, ki so mnogo važnejše nego enolične srednje šole gimnazije, realke, za katere velik procent dijaštva, ki ga pohaja, ni. Čehi so daleč pred nami; pri nas so strokovne šole v povojih, zato vse sili le v gimnazijo in realko, če tudi nima zmožnosti zanje. O tem jasno pričujejo klasifikacije, kolikor jih objavlja šolska oblast. Čehi imajo za vse mogoče praktične poklice specialne šole, zato zalagajo svet s svojimi ljudmi. Kočevski okraj (sem spada tudi Ribnica) nima za poljedelstvo posebno dobrega sveta; klimatične razmere so trde; svet je kras; zato so pred mnogimi stoletji mogočnja-

ki poslali nemške naselnike v te za puščene gozdne kraje, kjer gospodarita še danes volk in medved, pa voda škodo dela, kadar je kaj več deževja.

Da bi ljudje doma kaj zaslužili, da bi ne bilo treba s krošnjo po svetu ali pa celo v Ameriko po dvomljivo srečo, so napravili pred vojno v kočevskem mestu strokovno šolo za lesno industrijo. Sezidali so lastno poslopje in veliko mladih ljudi se je tam izvežbalo; strokovna šola bi bila ob velikem bogastvu lesa v kočevskem okraju pravi blagoslov za prebivalce. V šoli so izdelali mnogo lepega, kakor se lahko vidi po raznih hišah.

(Konec prih.)

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV.
Odgovorni urednik Jože Petrič.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani

Vezen „Avtonomist“

iz leta 1922. se proda. Cena Din 90.—.
Dobi se v upravi. Tam se dobe tudi

„Novi zapiski“

letnik 1922. Nevezan izvod Din 25.—.

Nova knjiga!

V Blasnikovi tiskarni je izšla knjiga:

Dr. Dragotin Lončar Politika in zgodovina,

ki obsega na 150 straneh pet oddelkov: A. Življenjepisi (Masaryk, Krek, Mahnič, Svetec, Susteršič in Tavčar), B. Za Jugoslavijo, C. O ustavi v Jugoslaviji, Č. O socializmu in komunizmu, D. O slovenski politiki (Zakaj smo izgubili Koroško in Primorsko). Slovenci kupujte in čitajte! Cena Din 30.—.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICA V LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

sedaj poleg nunske cerkve po leti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo po 6% brez odbitka rentnega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestujejo po 5 1/2%.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po 6 1/2%.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

Decimalna tehcnica

z ali brez uteži se proda. Oferirati na Joško Plankar, Vištanj pri Podčertku.

Vaše blagorodje!

Kdor hoče imeti dobro slikarsko delo s pristnim blagom naj se obrne na:

Fr. P. Stare

slikarski mojster v Ljubljani
Florjanska ulica št. 16.

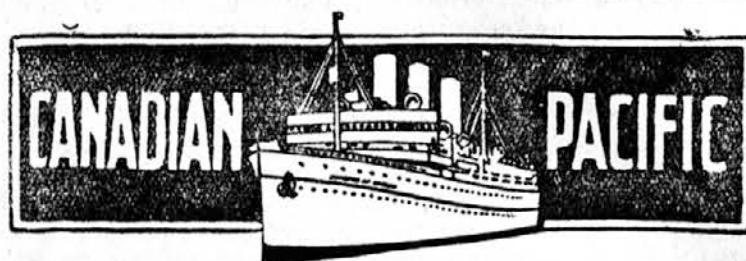
Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del kakor tudi za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prost. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Največje transportno podjetje sveta EVROPA-KANADA-AMERIKA

Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljša zveza preko HAMBURGA, Antverpna in Cherbourga z glasovitim „Empress“ parobrodom na dvojne vijake. Odhod vsako nedeljo. Dalnje informacije glede vozni cen, odhoda, potniškega vizuma, prtljage, predpisa vseljavanja v Kanado in Zedinjene države daje agencija

Canadian pacific, ZAGREB, Petrinjska ul. 40.

Josip Zidar, LJUBLJANA, Wilsonova (Dunaj) c. 31.

V Bohinj!

in kopališče na razpolago. Izvrstna kuhinja. Postrežba točna in solidna. Cene zmerne.

Za mnogoštevilčen obisk se priporoča

Feliks Seljak, hotelir.

Pisalni stroji

in potrebščine, mehanična delavnica (popravljalnica)

BARAGA,

Ljubljana, Šelenburgova 6/I.

Berite

ravnokar izišlo brošuro „Jugosloveni, Slovani in Jugoslovani“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5.—, s poštino 25 para več.

„LIPA“ zadruga mizarjev

z. o. z. v Št. Vidu nad Ljubljano je otvorila

svoj obrat

Prevzema vsa stavbena in pohištvena dela po konkurenčnih cenah. - Delo solidno. - Postrežba točna.

Stalna zaloga mizarskih in tapetniških izdelkov.

Slavenska banka d. d. podružnica Ljubljana

Zagreb preje Jugoslovanska Union-Banka Beograd

Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

Afilijacije: Budapest: Balkan Bank r. t. Split, Jugosl. ind. banka Wien: Bankhaus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica 200,000.000 K

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Vloge na vložne knjižice se obrestujejo do nadaljnjega po 5% na leto.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.